

Pilotstudie: Du och jag och adhd – grundkurs i att ta hand om parrelationen när en eller båda har adhd

Information till forskningspersoner

Vi vill fråga dig om du vill delta i ett forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär att delta.

Vad är det för ett projekt och varför vill ni att jag ska delta?

De svårigheter personer med ADHD har kan medföra extra utmaningar i en parrelation. Att ha svårt med uppmärksamheten och med att styra sina impulser och känslor kan bidra till fler konflikter och minskad närhet i parrelationer. Forskning visar också att relationsproblem och separationer är vanligare bland par där en eller båda har ADHD. Trots denna kunskap saknas det utvärderade program för att stötta dessa par och vi vill därför nu utvärdera en kurs som syftar till att stärka relationen för par där en eller båda har ADHD. Kursen ges digitalt i grupp vid fem tillfällen under sex veckor och de par som deltar får även en bok och ytterligare material att arbeta vidare med på egen hand. Programmet är framtaget i Norge och är bearbetat och översatt till svenska. Vi tillfrågar dig om att delta då du angett intresse via vår hemsida www.duochjag.se. Du och din partner kan delta om:

- ni båda är över 20 år
- ni båda talar, läser och skriver på svenska
- ni har varit tillsammans i minst ett år och samboende sedan minst sex månader
- minst en av er har diagnostiserats med ADHD
- det inte förekommer misshandel i relationen
- om en eller båda av er äter medicin för ADHD och/eller psykiska besvär ska dosen ha varit stabil i minst 3 månader
- har tillgång till dator och internetuppkoppling

Forskningshuvudman för projektet är Stockholms universitet. Med forskningshuvudman menas den organisation som är ansvarig för projektet. Ansökan är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är Dnr 2023-04245-03

Hur går projektet till?

Om du och din partner är intresserade av att delta i studien fyller ni i respektive e-postadresser på <https://iterapi.se/sites/duochjag/>. Vid anmälan kommer ni individuellt att få fylla i ett antal skattningsformulär på en krypterad hemsida. När försöksledarna har gått igenom dessa svar görs en bedömning om kursen är lämplig för er. Om kursen inte bedöms vara lämplig för er kontaktar vi er och informerar om varför detta beslut har tagits. Vi kan då komma att ge rekommendationer om annan hjälp som eventuellt passar bättre.

De första 60 paren som uppfyller kriterierna för att vara med i studien kommer att lottas till en av två grupper. Den ena gruppen kommer att få gå kursen under hösten 2025 och den andra gruppen får tillgång till det skriftliga materialet efter studiens slut. Inom två veckor från att du gjort en anmälan kommer du att få ett besked om deltagande eller inte.

Pilotstudie: Du och jag och adhd – grundkurs i att ta hand om parrelationen när en eller båda har adhd

Om ni lottas till gruppen som får kursen under hösten 2025

Själva kursen genomförs i grupp via Zoom vid fem tillfällen under hösten 2025. Varje tillfälle varar två timmar. Kursen ges i grupp om maximalt 10 par och leds av två personer varav den ena är legitimerad psykolog och den andra psykologkandidat. Vid första kurstillfället får paret en kursbok med ytterligare material och övningar som ska göras på egen hand mellan tillfällena. Paret kommer också få besvara enkäterna igen vid ytterligare två tillfällen, direkt efter kursens avslut och därefter 3 månader senare. En länk till enkäterna kommer vid båda tillfällena skickas ut via e-post. Enkäterna beräknas ta 30-40 minuter att besvara.

Om ni lottas till gruppen som får tillgång till det skriftliga materialet

Personerna i denna grupp kommer under våren 2025 få tillgång till det skriftliga materialet med information och övningar och kan jobba på egen hand med materialet.

Kursen och materialet är framtaget i Norge och har översatts och anpassats till svenska.

Kursens innehåll

Kursen innehåller information om:

- ADHD och hur ADHD kan påverka relationen.
- vad som är viktigt för att få en långvarig relation att fungera
- hur ADHD kan påverka intimitet och sex

Kursen innehåller också övningar för att:

- identifiera utmaningar i relationen
- etablera och vidmakthålla relationsstärkande vanor, till exempel hur man kan kommunicera effektivt med sin partner

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Kursen uppmanar deltagarna att diskutera sin relation med sin partner vilket kan ge upphov till obehag på kort sikt genom att negativa erfarenheter tas upp. Vidare kan ifyllandet av enkäter rörande psykisk hälsa väcka känslomässiga reaktioner som upplevs negativt. De förväntade fördelarna är att kursen antas leda till ökad kunskap om ADHD och om relationer samt till ökade färdigheter i att stärka den befintliga relationen. Vinsterna med parkursen förväntas överväga de eventuella riskerna. Det är dock viktigt att påpeka att ingen kurs passar för alla varför det är viktigt att du eller din partner kontaktar oss om någon av er skulle börja må sämre eller om ni känner behov av att tala med psykolog. Vi kan då förmedla sådan kontakt.

Vad händer med mina uppgifter?

Om du väljer att delta kommer projektet att använda viss information om dig. Dessa uppgifter är endast de du själv matat in, det vill säga kön, ålder, utbildningsnivå och sysselsättning, samt svar på enkäter. Denna information kommer att samlas in genom att du besvarar frågor och frågeformulär. Inga registerutdrag kommer att göras. Informationen eller en del av informationen kommer att kunna kopplas till dig bland annat genom din mejladress. Uppgifter som kan kopplas till dig på detta sätt räknas som personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning 2016/679 (GDPR). Anledningen till att projektet behöver

Pilotstudie: Du och jag och adhd – grundkurs i att ta hand om parrelationen när en eller båda har adhd

behandla sådana personuppgifter är forskning. Stockholms universitet är personuppgiftsansvarig för denna behandling. Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är att utföra en uppgift av allmänt intresse enligt EU:s dataskyddsförordning, artikel 6.1.

Personuppgifterna kommer i första hand förvaras på/i den krypterade plattform som används för studien (läs mer om den här: <https://doi.org/10.1016/j.invent.2016.09.006>). Uppgifter kan också komma att lagras i Stockholms universitets säkra lagringslösningar. Inga uppgifter kommer att överföras till ett tredjeland. För att projektet ska kunna utföras kommer medverkande i projektet ges tillgång till vissa eller samtliga uppgifter. Uppgifterna behandlas pseudonymiserade. Det innebär att dina uppgifter är kodade. Det enda sättet att identifiera dig som individ är då genom en så kallad kodnyckel. Endast ansvariga forskare kommer ha tillgång till kodnyckeln. Kodnyckeln förvaras i ett låst utrymme hos forskargruppen och sparas i 10 år.

Uppgifterna kommer genomgående behandlas så att obehöriga inte kan ta del av dem. Efter att studien är klar kan dock oidentifierade uppgifter göras tillgängliga genom publicering i ett så kallat dataarkiv enligt [FAIR-principen](#). Vetenskapsrådet rekommenderar att forskningsdata hanteras i enlighet med FAIR-principerna. FAIR är ett internationellt erkänt begrepp som är uppbyggt av 15 vägledande principer för forskningsdata och datahantering. Syftet är att göra forskningsdata mer tillgängliga, återanvändbara och interoperabla. FAIR står för "Findable, Accessible, Interoperable, and Reusable" (sökbara, tillgängliga, interoperabla och återanvändningsbara för granskning och framtida projekt). Potentiellt integritetskänslig information kommer inte att delas. Exempelvis kommer inte potentiellt känslig eller identifierande information, delas utan den kommer att ersättas med en mer allmän kategori. Här finns ett exempel på hur vi tidigare lagrat okänsliga rådata för att möjliggöra så kallad open science enligt FAIR-principen: <https://osf.io/awtg7/>

När projektet är avslutat kommer det som samlats in och behandlats inom projektet att sparas i minst 10 år. Detta inkluderar pseudonymiserade personuppgifter. Om materialet bedöms ha ett bestående värde kommer det att bevaras för framtiden.

Enligt EU:s dataskyddsförordning samt nationell kompletterande lagstiftning har du rätt att:

- återkalla ditt samtycke utan att det påverkar lagligheten av behandling som skett i enlighet med samtycket innan det återkallades.
- begära tillgång till dina personuppgifter.
- få dina personuppgifter rättade.
- få dina personuppgifter raderade.
- få behandlingen av dina personuppgifter begränsad.

Under vissa omständigheter medger dataskyddsförordningen samt kompletterande nationell lagstiftning undantag från dessa rättigheter. Rätten till tillgång till sina uppgifter kan exempelvis begränsas av sekretesskrav, och rätten att få uppgifter raderade kan begränsas

Pilotstudie: Du och jag och adhd – grundkurs i att ta hand om parrelationen när en eller båda har adhd

av regler rörande arkivering. Om du vill åberopa någon av dessa rättigheter ska du ta kontakt med ansvarig forskare eller dataskyddsombudet vid Stockholms universitet (se kontaktuppgifter nedan).

Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att klaga hos Integritetsskyddsmyndigheten. Information om detta finns på myndighetens webbplats (www.imy.se).

Aktuell forskningsstudie har godkänts av Etikprövningsmyndigheten (Dnr: 2023-04245-01).

Hur får jag information om resultatet av projektet?

Resultat av projektet kommer att publiceras i vetenskapliga tidskrifter. Information om publikationer kan efterfrågas från projektansvarig forskare (se nedan för kontaktuppgifter).

Försäkring och ersättning

Ingen försäkring utgår för medverkan i forskningsstudien. Ersättning för ifyllande av enkäter utbetalas vid två tillfällen i form av presentkort om 99:- per tillfälle och person. Lunch och fika ingår kostnadsfritt under de två kursdagarna. Varken presentkort eller lunch/fika är skattepliktiga.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför.

Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet Per Carlbring (se nedan).

Ansvariga för projektet

Ansvarig för forskningsstudien och forskningsprojektet

Therese Anderbro
Med.Dr, Universitetslektor
Psykologiska institutionen
Stockholms universitet
Albanovägen 12
106 91 Stockholm
Telefon: 070-7193610

Behörig företrädare för forskningshuvudmannen

Fredrik Jönsson
Professor
Prefekt
Psykologiska institutionen
Stockholms universitet
Albanovägen 12
106 91 Stockholm

Pilotstudie: Du och jag och adhd – grundkurs i att ta hand om parrelationen när en eller båda har adhd

Telefon: 08-16 38 76

Epost: fredrik.jonsson@psychology.su.se

Dataskyddsombud vid Stockholms universitet

Epost: dso@su.se